

בית העם

שיג ושיח ציוני

פורים ממבט נשי-ציוני

מבט נשי-ציוני במגילת אסתר

מגילת אסתר, א', ט"ו-כ"ב:

"גם וְשֵׁתִי הַמֶּלֶכָה, עֲשֵׂתָה מִשְׁתֵּה נָשִׁים--בֵּית, הַמְּלָכוּת, אֲשֶׁר, לְמֶלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ. בַּיּוֹם, הַשְּׁבִיעִי, כָּטוּב לִב-הַמֶּלֶךְ בִּיּוֹן--אָמַר לְמַהוּמָן בִּזְתָּא חֲרִבּוֹנָא בְּגָתָא וְאַבְּגָתָא, וְזֵתֵר וְכִרְפָּס, שְׁבַעַת הַסְּרִיסִים, הַמְּשֻׁרְתִּים אֶת-פָּנֵי הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ לְהִבִּיא אֶת-וְשֵׁתִי הַמֶּלֶכָה, לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ--בְּכֶתֶר מְלָכוּת: לְהִרְאוֹת הָעַמִּים וְהַשָּׂרִים אֶת-יָפִיָּהּ, כִּי-טוֹבַת מְרָאָה הִיא. וְתַמְאָן הַמֶּלֶכָה וְשֵׁתִי, לָבוֹא בְּדֶבֶר הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר, בִּיד הַסְּרִיסִים; וַיִּקְצֹף הַמֶּלֶךְ מָאֹד, וְחִמְתּוּ בְּעֵדָה בּוֹ. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ, לְחַכְמֵים יָדְעֵי הָעֵתִים: כִּי-כֵן, דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ, לִפְנֵי, כָּל-יָדְעֵי דֵת וְדִין. וְהַקֶּרֶב אֵלָיו, כִּרְשָׁנָא שִׁתֵּר אֲדַמְתָּא תְּרִישִׁישׁ, מֶרְס מֶרְסָנָא, מְמוּכָן--שְׁבַעַת שָׂרֵי פָּרְס וּמְדֵי רָאִי פָּנֵי הַמֶּלֶךְ. הַיִּשְׁבִּים רֵאשֻׁנָּה בְּמְלָכוּת כְּדֵת מַה-לַּעֲשׂוֹת, בְּמֶלֶכָה וְשֵׁתִי--עַל אֲשֶׁר לֹא-עֲשֵׂתָה, אֶת-מֵאֲמַר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ, בִּיד, הַסְּרִיסִים. וַיֹּאמֶר מוֹמְכָן (מְמוּכָן), לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים, לֹא-עַל הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ, עֲשֵׂתָה וְשֵׁתִי הַמֶּלֶכָה: כִּי-עַל-כָּל-הַשָּׂרִים, וְעַל-כָּל-הָעַמִּים, אֲשֶׁר, בְּכָל-מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ. כִּי-יֵצֵא דִבֶּר-הַמֶּלֶכָה עַל-כָּל-הַנָּשִׁים, לְהַבְּזוֹת בַּעֲלֵיהֶן בְּעִינֵיהֶן: בְּאַמְרָם, הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ אָמַר לְהִבִּיא אֶת-וְשֵׁתִי הַמֶּלֶכָה לִפְנֵי--וְלֹא-בָאָה. וְהַיּוֹם הַזֶּה תִּאֲמַרְנָה שְׂרוֹת פָּרְס-וּמְדֵי, אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת-דִּבְרֵי הַמֶּלֶכָה, לְכָל, שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ; וְכִדִּי, בִּיּוֹן וְקִצְף. אִם-עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב, יֵצֵא דִבֶּר-מְלָכוּת מִלִּפְנֵי, וַיִּכְתֹּב בְּדֵתִי פָּרְס-וּמְדֵי, וְלֹא יַעֲבֹר: אֲשֶׁר לֹא-תִבּוֹא וְשֵׁתִי, לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ, וּמְלָכוּתָהּ יִתֵּן הַמֶּלֶךְ, לְרַעֲיוֹתָהּ הַטּוֹבָה מִמֶּנָּה. וְנִשְׁמַע פֶּתַח הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה בְּכָל-מְלָכוּתוֹ, כִּי רַבָּה הִיא; וְכָל-הַנָּשִׁים, יִתְּנוּ יָקָר לְבַעֲלֵיהֶן--לְמַגְדוֹל, וְעַד-קֶטֶן, וַיִּיטֵב, הַדִּבֶּר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים;

וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ, כְּדִבְרֵי מְמוּכָן. וַיִּשְׁלַח סְפָרִים, אֶל-כָּל-מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ--אֶל-מְדִינָה וּמְדִינָה כְּכַתְּבָהּ, וְאֶל-עַם וְעַם כְּלָשׁוֹנוֹ: לִהְיוֹת כָּל-אִישׁ שֹׂרֵר בְּבֵיתוֹ, וּמְדַבֵּר כְּלָשׁוֹ עִמּוֹ."

מגילת אסתר, ד', ט"ו - ה', ח':

"וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר, לְהַשִּׁיב אֶל-מֶרְדֳּכָי. לֵךְ כְּנוּס אֶת-כָּל-הַיְּהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוֹשָׁן, וְצִוּמוּ עָלֶי וְאֶל-תֹּאכְלוּ וְאֶל-תִּשְׁתּוּ יָמִים לֵילָה וַיּוֹם--גַּם-אֲנִי וְנַעֲרָתִי, אֲצִיּוּם כֵּן; וּבִכְנֵן אָבוֹא אֶל-הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר לֹא-כְדֵת, וְכִאֲשֶׁר אֲבִדְתִּי, אֲבִדְתִּי. וַיַּעֲבֹר, מֶרְדֳּכָי; וַיַּעַשׂ, כְּכָל-אֲשֶׁר-צִוְתָהּ עָלָיו אֶסְתֵּר. וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוּת, וַתַּעֲמֵד בַּחֲצַר בֵּית-הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית, נֹכַח בֵּית הַמֶּלֶךְ; וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא מְלָכוּתוֹ, בְּבֵית הַמְּלָכוּת, נֹכַח, פֶּתַח הַבַּיִת. וַיְהִי כִרְאוֹת הַמֶּלֶךְ אֶת-אֶסְתֵּר הַמֶּלֶכָה, עֹמֶדֶת בַּחֲצַר--נִשְׂאָה חֵן, בְּעֵינָיו; וַיִּשְׁטַח הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵּר, אֶת-שֵׁרָבִיט הַזֶּהָב אֲשֶׁר בְּיָדוֹ, וַתִּקְרַב אֶסְתֵּר, וַתִּגַּע בְּרֹאשׁ הַשֵּׁרָבִיט. וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ, מַה-לָּךְ אֶסְתֵּר הַמֶּלֶכָה; וּמַה-בְּקִשְׁתְּךָ עַד-חֲצִי הַמְּלָכוּת, וַיִּנָּתֵן לָךְ. וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר, אִם-עַל-הַמֶּלֶךְ טוֹב--יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּן הַיּוֹם, אֶל-הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר-עָשִׂיתִי לוֹ. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ--מִהְרֹו אֶת-הַמֶּן, לַעֲשׂוֹת אֶת-דִּבְרֵי אֶסְתֵּר; וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּן, אֶל-הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר-עָשְׂתָה אֶסְתֵּר. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵּר בְּמִשְׁתֶּה הַיּוֹם, מַה-שָּׂאֵלְתְּךָ וַיִּנָּתֵן לָךְ; וּמַה-בְּקִשְׁתְּךָ עַד-חֲצִי הַמְּלָכוּת, וַתַּעַשׂ. וַתַּעַן אֶסְתֵּר, וַתֹּאמֶר: שְׂאֵלְתִי, וּבְקִשְׁתִּי. אִם-מִצָּאֵתִי חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ, וְאִם-עַל-הַמֶּלֶךְ טוֹב, לָתֵת אֶת-שְׂאֵלְתִי, וְלַעֲשׂוֹת אֶת-בְּקִשְׁתִּי--יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּן, אֶל-הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה לָּהֶם, וּמִחֵר אֶעֱשֶׂה, כְּדִבְרֵי הַמֶּלֶךְ."

בהסתכלות על פעולתן של וּשְׁתִי וְאַסְתֵּר, האם ניתן להצביע על הבדלי גישות ביניהן? עם איזו גישה אתה מזדהה יותר? איזו גישה מבטאת כושר מנהיגות לדעתך?
האם יש נושא או נושאים בקהילה שאליה אתה משתייכת/שאתה מזהה צורך או רצון לפעול?
האם יש נושא או תחום בישראל שהיית רוצה להשפיע בו? אם כן, מה?

וּשְׁתִי מסרבת להגיע למשתה המלך, האם ניתן להפריד ולאמר שזהו מעשה אישי או חברתי בעל אמירה פמיניסטית? וּשְׁתִי מארגנת משתה משלה. האם משתה "לנשים בלבד" הוא ארוע פמיניסטי? מדוע סירובה של וּשְׁתִי להגיע למשתה מהווה מרד של נשים בכל הממלכה? האם זה משקף את כוחה ויכולת ההנהגה של וּשְׁתִי?

גולדה מאיר (1898–1978)

גולדה מאיר נולדה בקייב שבאוקראינה. בשנת 1906 היגרה משפחתה לסילווקי, ויסקונסין, ארה"ב, שם היא גדלה. בארה"ב נחשפה גולדה לתחומי עניין כמו צינות, ספרות, מעמד האישה, איגודי המסחר ונושאים חברתיים נוספים שרווחו באותה עת. גולדה מאיר היתה פעילה בתנועת הנוער הציוני הבונים, לימדה בבית ספר דובר יידיש, והתוודעה לתנועה הציונית העובדת. גולדה הייתה סוציאליסטית ובשנת 1921 עלתה ארצה והתיישבה בקיבוץ. שנים לאחר מכן החלה את דרכה הפוליטית במפא"י (לימים המערך ומפלגת העבודה), כיהנה כמזכירת מועצת הפועלות והיתה שליחה בארה"ב בתפקיד מזכירת ארגון הנשים הציוני-סוציאליסטי. היתה ראש המחלקה המדינית בסוכנות היהודית, חתמה על מגילת העצמאות, שירתה כדיפלומטית בברית המועצות, היתה חברת כנסת ושרת החוץ ובשנת 1969 נבחרה לראשות הממשלה. היא היתה האישה הראשונה בתפקיד זה בישראל. היא הובילה את ישראל בזמן מלחמת יום כיפור ב-1973 והיתה מוקד לביקורת נוקבת יחד עם שר הביטחון משה דיין לחוסר המוכנות של ישראל למלחמה. היא כונתה "אשת הברזל" בפוליטיקה הישראלית והיתה ממנהיגי מדינת ישראל בתקופות קריטיות ומשמעותיות.

הנרייטה סולד (1860–1945)

הנרייטה סולד נולדה בבולטימור, מרילנד, ארה"ב. בת בכורה לרב בנימין סולד במשפחה בת 8 בנות. היא היתה האישה הראשונה שלמדה לימודי יהדות בסמינר היהודי תיאולוגי. ב-1897, בגיל 37, סולד הצטרפה לתנועה הציונית. הפדרציה של הציונים באמריקה בחרה בה כאישה היחידה בהנהלת האירגון הזמני.

סולד הגיעה לראשונה לישראל בגיל 49. התנאים הקשים של עוני ולכלוך הביאו אותה להחלטה להקדיש את חייה לנושא הבריאות, החינוך והרווחה ביישוב היהודי בארץ טרום הקמת המדינה. 3 שנים לאחר מכן, ב-1912, יחד עם שש נשים נוספות הקימה את ארגון הנשים הציוני "הדסה" לשיפור תנאי הבריאות בארץ. ארגון "הדסה" הקים בתי חולים, בית ספר לרפואה, מרפאות שיניים, מרפאות צילומי רנטגן, תחנות בריאות הילד, בתי תמחוי וכדי עבור תושבי פלשתינה, היהודים והערבים. ב-1920 סולד עלתה ארצה והיתה ראש מחלקת חינוך ובריאות של היישוב. היא הקימה את מערכת הרווחה של ימים קבעה את מדיניות הרווחה של מדינת ישראל.

ב-1933 ניהלה את "עליית הנוער", אירגון שהציל 30,000 ילדים יהודים באירופה הנאצית.

הנרייטה סולד מעולם לא נישאה. סולד נפטרה בגיל 84 בבית החולים הדסה בירושלים אותו עזרה להקים. "יום האם" בישראל נקבע בתאריך פטירתה של הנרייטה סולד, לי שבט. לציון היותה "אם" לילדים יהודים רבים.

גולדה מאיר והנרייטה סולד היו נשים ציוניות בולטות. מה לדעתך הביא כל אחת מהן לבחור להיות פעילה? מה השפיע על זהותן היהודית? מה השפיע על זהותן הציונית? האם ישנה משמעות להיות נשים בהובלת התחומים שאותם הן קידמו/ייסדו?

לא אחת מושמעת בישראל ביקורת על מעמדן של הנשים בישראל וחוסר שוויון בין המינים בתחומי חיים שונים: בהשכלה אקדמית, בתעסוקה וברמת השכר, בתחומי הדת, בייצוגן בכנסת וכו'. מה דעתך? האם ניתן להצביע על דברים דומים בקהילה שלך? האם את/ה יכולה להצביע על הסיבות לכך? ומה הפתרונות שהיית מציעה?

אסתר מילאה תפקיד מכריע במגילה, האם הדבר קשור למעמדה ולתפקידה הרשמי או לאישיותה? האם גם כיום, בעולם בכלל ובישראל בפרט יש לנשים תפקיד ייחודי/אחר בעיצוב זהות ובהובלת הקשר עם מדינת ישראל? אם כן, מהו אותו תפקיד לדעתך?

ההסתדרות הציונית העולמית
World Zionist Organization
מחלקה לפעילות בתפוצות
Department for Diaspora Activities

בית העם שיג ושיח ציוני

Purim A Feminist - Zionist reading

A Feminist - Zionist reading in the story of Purim

Megilat Esther, 1, 9-22:

"Also Vashti the queen made a feast for the women in the royal house which belonged to king Ahasuerus. On the seventh day, when the heart of the king was merry with wine, he commanded... the seven chamberlains that ministered in the presence of Ahasuerus the king, to bring Vashti the queen before the king with the crown royal, to show the peoples and the princes her beauty; for she was fair to look on. But the queen Vashti refused to come at the king's commandment by the chamberlains; therefore was the king very wroth, and his anger burned in him. Then the king said to the wise men [...] 'What shall we do unto the queen Vashti according to law, for as much as she hath not done the bidding of the king Ahasuerus by the chamberlains?' And Memucan answered before the king and the princes: 'Vashti the queen hath not done wrong to the king only, but also to all the princes, and to all the peoples, that are in all the provinces of the king Ahasuerus. For this deed of the queen will come abroad unto all women, to make their husbands contemptible in their eyes, when it will be said: The king Ahasuerus commanded Vashti the queen to be brought in before him, but she came not [...] So will there arise enough contempt and wrath.

If it please the king, let there go forth a royal commandment from him, and let it be written among the laws of the Persians and the Medes, that it be not altered, that Vashti come no more before king Ahasuerus, and that the king give her royal estate unto another that is better than she. And when the king's decree which he shall make shall be published throughout all his kingdom, great though it be, all the wives will give to their husbands honour, both to great and small.' And the word pleased the king and the princes; and the king did according to the word of Memucan;

for he sent letters into all the king's provinces, into every province according to the writing thereof, and to every people after their language, that every man should bear rule in his own house, and speak according to the language of his people."

Megilat Esther, 4, 15-5,8:

"Then Esther bade them return answer unto Mordecai: 'Go, gather together all the Jews that are present in Shushan, and fast ye for me, and neither eat nor drink three days, night or day; [...] so will I go in unto the king, which is not according to the law; and if I perish, I perish.' So Mordecai went his way, and did according to all that Esther had commanded him.[...] Esther put on her royal apparel, and stood in the inner court of the king's house, [...] when the king saw Esther the queen standing in the court, that she obtained favour in his sight; and the king held out to Esther the golden sceptre that was in his hand. So Esther drew near, and touched the top of the sceptre. Then said the king unto her: 'What wilt thou, queen Esther? for whatever thy request, even to the half of the kingdom, it shall be given thee.' And Esther said: 'If it seem good unto the king, let the king and Haman come this day unto the banquet that I have prepared for him. Then the king said: 'Cause Haman to make haste, that it may be done as Esther hath said.'"

Vashti organizes her own feast for the women. Is organizing a "women only" event a feminist act? Reflecting on Vashti's actions, how do we (and can we) differentiate between a personal decision and a feminist act? Why does Vashti's disobedience spark fears of a women's mutiny throughout the kingdom? Does this reflect Vashti's power and leadership?

Can you point out differences between Vashti and Esther? With which approach do you identify more? Which approach expresses leadership? Are there issues in your own community that require change? Are there matters in Israel that you wish to address and change and if so what are they? How would you act to change them?

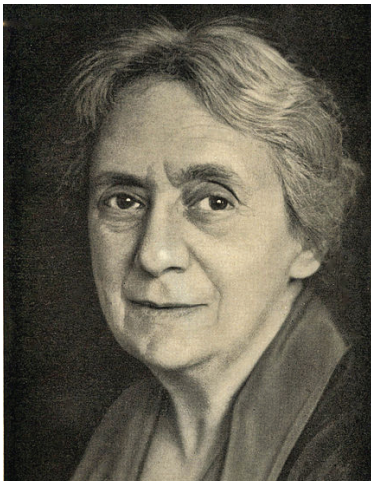
ההסתדרות הציונית העולמית
World Zionist Organization
המחלקה לפעילות בתפוצות
Department for Diaspora Activities

Golda Meir (1898-1978)

Golda Meir grew up in Milwaukee, Wisconsin, in the USA, having moved there from Kiev, Ukraine in 1906. While in the States, Golda was exposed to debates on Zionism, literature, women's suffrage, trade unionism, and other social causes that were popular at the time. Meir was an active leader in the Habonim Labor Zionist youth movement and while working as a teacher in a Yiddish-speaking school she became familiar with the fundamentals of Labor Zionism. She was a committed socialist and ultimately left the United States to join a kibbutz in Palestine in 1921. Years after making Aliyah Golda Meir returned to the U.S as an emissary for the Working Women's Council which gave her a glimpse into life as somewhat of a politician. She served as Head of the Jewish Agency, signed the Israeli Declaration of Independence, worked in the USSR as a diplomat, served as a Knesset member and also as Foreign Minister, and eventually at 1969 became Israel's first female Prime Minister. As a Prime Minister she led the traumatic Yom Kippur war at 1973 and was harshly criticized for siding with the Minister of Defense at the time, Moshe Dayan, who didn't heed the warnings about possible Arab attacks. She is remembered as the "Iron Lady" of Israeli politics while being involved in Israel's leadership at some of its most crucial moments.

Henrietta Szold (1860-1945)

Henrietta Szold was born in Baltimore, Maryland, the daughter of Rabbi Benjamin Szold and the eldest of eight daughters. She was the first woman to take advanced Jewish studies classes at the Jewish Theological Seminary. In 1897, at the age of 37, Szold joined the Zionist movement. The Federation of American Zionists elected her as the only female member of its executive committee and during World War I, she was the only woman on the provisional Executive Committee for General Zionist Affairs.

Szold made her first trip to Palestine at the age of 49. The poor conditions, poverty and dirt made her decide to dedicate herself to the health, education and welfare of the Yishuv (the pre-state Jewish community in Palestine). Three years later, in 1912, she joined six other women and founded the Women's Zionist Organization of American Hadassah, which recruited American Jewish women to upgrade health care in Palestine. Hadassah funded hospitals, a medical school, dental facilities, x-ray clinics, infant welfare stations, soup kitchens and other services for Palestine's Jewish and Arab inhabitants. In 1920 Szold immigrated to Palestine and was the head of the education and health department

of the Yishuv. She established a welfare system which eventually determined the guidelines of the welfare policies of the state of Israel.

In 1933 she ran the Youth Aliyah (Aliyat Hano'ar), an organization that rescued 30,000 Jewish children from Nazi Europe. Szold never married.

Henrietta Szold died at the age of 84 at Hadassah Hospital in Jerusalem, which she helped build. In Israel, Mother's Day is celebrated on the day that Szold died, on the 30th of Shvat, in honor of her role as the "mother" to many Jewish children.

Golda Meir and Henrietta Szold are 2 prominent Zionist women. What do you think brought each one of them to take the role they took? What influenced their Jewish Identity? What influenced their Zionist Identity? Does the fact that they are both women significant in their choice of what to lead and establish?

Often we hear that there are gender related gaps in Israel. Gaps in education, in the professional world, in religion matters, in representation in the Israeli Parliament etc. Do you agree? Do you identify similar situation in your own community? Can you point out possible reasons for that? Can you suggest possible solutions?

Esther has a profound and crucial role in the Megila. Is that due to her role and official title or due to her character? Today, in the world and in Israel, do women have different or unique roles in shaping Identity and in leading the connection to the state of Israel? And if so, what are those roles?